

א.

חוקים העוסקים בנער ובמערכת החינוך

1. חוק לימוד חובה, תש"ט – 1949
2. מטרות החינוך הממלכתי מתוך: חוק חינוך ממלכתי, תשי"ג – 1953
3. יישום חינוך חנים לפי החוק לנוער מנותק – חוזר מנכ"ל, תשנ"ב – 1992
4. חוק זכויות התלמיד, התשס"א – 2000
5. קווים מנחים לעובדי קידום נוער

1. חוק לימוד חובה, תש"ט-1949

(כולל: לימוד חינוך ותיקון לימוד חובה עד כיתה י"ב)

פרק ראשון - פירושים

1. בחוק זה -

"שר" פירושו - שר החינוך והתרבות;

"רשות חינוך מקומית" פירושה -

(א) לגבי תחום שיפוטה של רשות מקומית - אותה רשות מקומית; אולם רשאי השר לקבוע בצו שפורסם ברשומות, כי אדם או חבר-בני-אדם, המקיימים מוסד חינוך לגילאי לימוד חובה בתחום מועצה אזורית, יהיו רשות חינוך מקומית נפרדת לגבי שטח המוסד שיוגדר בצו, אם ראה לעשות כן מטעמים מיוחדים, ולאחר שנתן למועצה האזורית הזדמנות לטעון טענותיה;

(ב) לגבי מושב, קבוצה או קיבוץ - ועד המושב, או מזכירות הקבוצה או הקיבוץ, לפי העניין; ושטח המושב, הקבוצה או הקיבוץ הוא תחום השיפוט של הוועד או המזכירות, לפי העניין;

(ג) לגבי שטח אחר - ועד שהוכר, או אדם שנתמנה, על ידי השר, בצו שפורסם ברשומות, כרשות חינוך מקומית בשטח שתואר בצו; ואותו שטח הוא תחום השיפוט של אותו ועד או של אותו אדם, לפי העניין.

"ילד" פירושו - אדם שבראשית שנת הלימודים היה באחד הגילים מ-3 עד 13 ועד בכלל;

"נער" פירושו - אדם שבראשית שנת הלימודים היה באחד הגילים מ-14 עד 17;

"הורים" של ילד או של נער כוללים את אפוטרופסו של הילד או של הנער, וכל אדם שהילד או הנער נמצא ברשותו, בפיקוחו או בהשגחתו;

"נותן עבודה" פירושו - אדם המעסיק ילד או נער בכל עבודה שהיא, בין בשכר ובין שלא בשכר;

"חינוך בגן-ילדים" - פירושו חינוך הניתן בגן-ילדים, לרבות גן במעון ילדים, לילדים בגיל 3 עד 5 ועד בכלל;

“חינוך חובה” פירושו - לימוד המיועד לילדים ולנערים והניתן בשלוש עשרה שנות לימוד, מהן שלוש בגן-ילדים בגיל 3 עד 5 ועד בכלל ועשר שנות לימוד בכיתות א' עד י' לילדים ולנערים בגיל 6 עד 15 ועד בכלל;

“מוסד חינוך” פירושו - מוסד ללימוד שיטתי לילדים או לנערים;

“מוסד חינוך לילדים” פירושו - מוסד חינוך לחינוך חובה לילדים;

“מוסד חינוך לנערים” - מוסד חינוך לחינוך חובה לנערים;

“מוסד חינוך לנערים עובדים” - מוסד חינוך ללימודי ערב לנערים עובדים;

“מוסד חינוך רשמי” פירושו - מוסד חינוך מוחזק על ידי המדינה, או על ידי רשות חינוך מקומית, או על ידי רשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, או על ידי המדינה ורשות חינוך מקומיות אחדות במשותף, ואשר השר הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, שהוא מוסד חינוך רשמי לצורך חוק זה;

“מוסד חינוך מוכר” פירושו -

(א) כל מוסד חינוך רשמי;

(ב) כל מוסד חינוך אחר שהשר הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, שהוא מוסד חינוך מוכר לצורך חוק זה;

א1. רשות חינוך מקומית שאיננה רשות מקומית תהיה תאגיד כשר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית בתחום תפקידיה.

פרק שני - לימוד חובה

2. (א) לימוד חובה יקיף כל ילד וכל נער בן 14 או 15.

(ד) ילד שלימוד חובה חל עליו נקרא בחוק זה “ילד בגיל לימוד חובה”; ונער שלימוד חובה חל עליו נקרא בחוק זה “נער בגיל לימוד חובה”.

א2. (א) חניכות של נער בגיל 15 על פי חוק החניכות, תשי”ג-1953, בתנאים שייקבעו בתקנות שיוקמו על ידי השר בהתייעצות עם שר העבודה ובאישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת - תיחשב כלימוד חובה לעניין חוק זה.

(ב) השר יקבע בהסכמת שר העבודה תוכנית חובה של לימודים עיוניים לחניכות כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) תוכנית הלימודים העיוניים לפי סעיף קטן (ב) תהיה ממלכתית או ממלכתית דתית, ותוכנית ממלכתית דתית תיקבע לאחר התייעצות במועצה לחינוך ממלכתי דתי שהוקמה לפי סעיף 13 לחוק חינוך ממלכתי, תשי”ג-1953.

3. (א) הורים של ילד בגיל חמש חייבים, כל אחד מהם, לרשמו, במועד ובאופן שנקבע בתקנות, ברשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה גר הילד; רשמו אחד מהם, השני פטור.
- (אא) הורים של ילד בגיל שש ומעלה או של נער בגיל לימוד חובה חייבים, כל אחד מהם, לרשום את הילד או את הנער, כמפורט בסעיף-קטן (ב), במוסד חינוך או ברשות חינוך מקומית כאמור בסעיפים 10 ו-21 לחוק חינוך ממלכתי, תשי"ג-1953; רשם אחד מהם את הילד או הנער - השני פטור.
- (ב) לפי סעיפים קטנים (א) ו-(אא) יש לרשום -
- (2) ילד שבראשית שנת הלימודים תשי"ד או בראשית כל שנת לימודים שלאחריה יהיה בגיל שש במועד שנקבע בתקנות;
- (3) ילד בגיל לימוד חובה או נער בגיל לימוד חובה שהגיע לארץ כעולה - תוך שלושים יום מיום העלייה;
- (4) ילד בגיל לימוד חובה או נער בגיל לימוד חובה שהעתיק את מקום מגוריו בתחום השיפוט של רשות חינוך מקומית אחת לתחום השיפוט של רשות חינוך מקומית אחרת - תוך שלושים יום מהיום בו העתיק הילד או הנער את מקום מגוריו;
- (5) ילד בגיל לימוד חובה, או נער בגיל לימוד חובה, הגר בתחומה של רשות חינוך מקומית שאין בה מוסד חינוך רשמי ואותה רשות הודיעה, באופן שנקבע בתקנות, כי היא עומדת לפתוח מוסד כזה - תוך שלושים יום מיום ההודעה.
- (ג) (1) נותן עבודה המקבל לעבודה נער בגיל 16 או 17 חייב להודיע על כך בכתב, תוך שבעה ימים מיום קבלת הנער לעבודה, לרשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה גר הנער;
- (2) נותן עבודה המפסיק עבודתו של נער בגיל 16 או 17 חייב להודיע על כך בכתב, תוך שבעה ימים מיום הפסקת העבודה, לרשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה גר הנער.
- (ד) נער בגיל 16 או 17 שאינו לומד במוסד חינוך, חייבים הוא והוריו להודיע על כך בכתב לרשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה הוא גר, במועדים הבאים:
- (1) אם הוא גר בתחום שיפוטה של רשות החינוך המקומית בראשית שנת הלימודים - תוך שלושים יום מראשית שנת הלימודים;
- (2) אם הגיע לארץ כעולה - תוך שישים יום מיום העלייה;
- (3) אם העתיק את מקום מגוריו מתחום השיפוט של רשות חינוך מקומית אחת לתחום השיפוט של רשות חינוך מקומית אחרת - תוך שלושים יום מיום העתקת מקום מגוריו;
- (4) אם למד במוסד חינוך והפסיק את לימודיו - תוך שלושים יום מיום שהפסיק; הודיע אחד מהחייבים לפי זה - האחרים פטורים.

(ה) סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) לא יחולו לגבי נער כאמור -

- (1) שסיים את לימודיו לפי תוכנית של לימודים בכיתה י"ב;
 - (2) הלומד בקורס להכשרה מקצועית שמקיים משרד העבודה והרווחה או ששר העבודה והרווחה אישר אותו לעניין זה, או במוסד אחר לטיפול בנער במסגרת משרד העבודה והרווחה;
 - (3) שהוא חניך לפי חוק החניכות, תשי"ג-1953.
- (ii) העובר על הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ד) - דינו מאסר עד ארבעה-עשר יום או קנס עד עשר לירות או שני העונשים כאחד; אך אם הילד או הנער שביחס אליו נעברה העבירה מועסק בעבודה, דין העובר - מאסר עד עשרים ושמונה ימים או קנס עד עשרים לירות או שני העונשים כאחד.
- (ז) נער העובר על הוראות סעיף קטן (ד) - דינו קנס עד לירה אחת; אך לא ייאסר הנער בשל אי-תשלום הקנס.

א.3. (א) לא התחילה רשות חינוך מקומית מסוימת לערוך רישום לפי חוק זה והתקנות שהותקנו על פיו, תוך עשרה ימים מהמועד שנקבע לכך, או שהיה לשר יסוד להניח שאין בדעתה או ביכולתה לערוך רישום כאמור - רשאי השר לצוות, בצו שיפורסם בדרך הנראית לו, שאותה רשות חינוך מקומית לא תערוך עוד רישום כאמור, והרישום ייערך על ידי מי שהשר יקבע, ובמועד שהשר יקבע.

(ב) היה לשר יסוד להניח שרישום או רישום מחדש, שנערך על ידי רשות חינוך מקומית מסוימת, נערך שלא בהתאם לחוק זה ולתקנות שהותקנו על פיו - רשאי השר, בצו שיובא לידיעת הנוגעים בדבר בדרך הנראית לו, לבטל אותו רישום, ולצוות שהרישום ייערך מחדש -

- (1) על ידי רשות החינוך המקומית - במועד שהשר יקבע, או
 - (2) על ידי מי שהשר יקבע - במועד שהשר יקבע.
- (ג) ניתן צו לפי סעיף זה לגבי רישום מסוים - חייב כל מי שחובת אותו רישום חלה עליו לפי סעיף 3, למלא אותה חובה במועד ובאופן שהשר קבע לעריכת הרישום.
- (ד) רישום שנערך שלא על ידי רשות חינוך מקומית, בתוקף צו שניתן לפי סעיף זה - תישא רשות החינוך המקומית בהוצאותיו, שייגבו ממנה בדרך שהשר יקבע; ותעודה חתומה בידי השר הקובעת את סכום ההוצאות האמורות תשמש ראיה חותכת לכך.

4. (א) הורים של ילד בגיל לימוד חובה, או של נער בגיל לימוד חובה חייבים, כל אחד מהם, לדאוג לכך שהילד או הנער ילמד באופן סדיר במוסד חינוך מוכר.

(ב) (1) לא למד הילד או הנער באופן סדיר במוסד חינוך מוכר, דינו של כל אחד מהוריו מאסר שני חודשים או קנס אלף לירות, זולת אם הוכיח מעל לכל ספק סביר שעשה כמיטב יכולתו כדי שהילד או הנער ילמד כאמור;

(2) לא יובא אדם לדין לפי סעיף קטן זה, אלא לאחר שמנהל מוסד החינוך המוכר בו רשום הילד או הנער שלח לו בדואר רשום הודעה בכתב שהילד או הנער לא למד כאמור, ואף לאחר משלוח ההודעה לא למד הילד או הנער, כאמור, בזמן מן הזמנים; ולא יובא אדם לדין לפי סעיף קטן זה אלא לאחר שעברו שבעה ימים מיום משלוח ההודעה;

(3) בית המשפט הדן בעבירה לפי סעיף קטן זה ישמע בכל מקרה את חוות דעתו של עובד סוציאלי כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, תשנ"ו-1996, או את חוות דעתו של קצין ביקור סדיר, וכן במידת האפשר את חוות דעתו של היועץ הפסיכולוגי העובד בבית הספר שבו לומד הילד; לעניין פסקה זו, "קצין ביקור סדיר" - עובד המדינה או עובד רשות מקומית ששר החינוך והתרבות הסמיכו לעניין זה.

(ג) (1) נותן עבודה המעסיק ילד בגיל לימוד חובה, או נער בגיל לימוד חובה אשר טרם סיים את החינוך היסודי, חייב לשחרר את הילד או את הנער מהעבודה, בלי לנכות משכרו, בימים ובשעות המיועדים ללימוד הילד או הנער, הכל לפי שייקבע בתקנות;

(2) נותן עבודה שעבר על הוראות סעיף קטן זה, דינו -

(I) על עבירה ראשונה - מאסר עד ארבעה-עשר יום או קנס עד עשר לירות או שני העונשים כאחד;

(II) על עבירה נוספת - מאסר עד עשרים ושמונה ימים או קנס עד עשרים לירות או שני העונשים כאחד;

(3) בית-משפט הדן בעבירה לפי סעיף קטן זה, ישמע בכל מקרה את חוות-דעתו של אדם הכשיר לעבודה סוציאלית, כמשמעותו בחוק שירותי הסעד, תשי"ח-1958, וכן במידת האפשר את חוות-דעתו של היועץ הפסיכולוגי העובד בבית הספר שבו לומד הילד.

(ה) יצא אדם חייב בדין על עבירה לפי סעיף זה, והוכח לבית המשפט כי בזמן היעדרו מן הלימודים, אשר בגללו יצא חייב בדין, הועסק הילד או הנער בעבודה בשכר, רשאי בית המשפט להטיל על אותו אדם, נוסף על כל עונש אחר, קנס שלא יעלה על שכר עבודתו של הילד או של הנער באותו זמן.

(ו) הוכח לשר כי - ילד או נער שבעטיו שילמו הוריו קנס על עבירה לפי סעיף קטן (ב), למד באופן סדיר במוסד חינוך מוכר במשך שנה אחת לאחר הטלת הקנס, יהיה השר רשאי לצוות על החזרת הקנס למשלמו, והקנס יוחזר כמצווה.

(ז) ילד בגיל לימוד חובה או נער בגיל לימוד חובה, הרשום במוסד חינוך מוכר ובלי סיבה מספקת

(1) נעדר מלימודיו לעתים כה תכופות עד שלדעת מנהל מוסד החינוך יש בכך משום הפרעה רצינית ללימודיו; או

(2) נעדר מלימודיו שבעה ימי לימוד רצופים,

רואים אותו כאילו לא למד במוסד החינוך באופן סדיר, ומנהל מוסד החינוך ישלח אל

הוריו של הילד או של הנער הודעה כאמור בסעיף קטן (ב)2 ויעביר העתק ממנה לרשות החינוך המקומית.

5. (א) השר רשאי להורות, בהוראה שתפורסם ברשומות, כי ההורים של ילדים ושל נערים, וכן הנערים עצמם הלומדים באופן סדיר במוסד חינוך המתואר באותה הוראה, ואינו מוסד חינוך מוכר - יהיו פטורים מן החובות המוטלות עליהם לפי סעיף 4.
- (ב) (1) השר רשאי להורות, בהוראה כללית או מיוחדת, כי ההורים ונותן העבודה של ילד או של נער, וכן הנער עצמו, יהיו פטורים מן החובות המוטלות עליהם לפי סעיף 4, אם -
- (I) קיימים, לדעת השר, טעמים מיוחדים לכך שהילד או הנער לא ילמד במוסד חינוך מוכר, והילד או הנער מקבל באופן פרטי לימוד שיטתי המניח את דעת השר; או
- (II) השר משוכנע שאין הילד או הנער מסוגל ללמוד באופן סדיר במוסד חינוך מוכר;
- (2) בהוראה לפי סעיף קטן זה רשאי השר לקבוע כל תנאי וכל סייג הנראים לו;
- (3) מי שניתנה עליו הוראת פטור לפי סעיף זה, לא יחולו לגביו הוראות סעיפים 6, 7 ו-10 אלא בכפוף לתנאים ולסייגים שבהוראות הפטור, ובלבד שתישמר החובה לספק לילד או לנער לימודים במסגרת שקבע השר בכל מקרה שהילד או הנער מסוגל לכך.

פרק שלישי - לימוד חינוך

6. (א) אלה זכאים לחינוך חינוך במוסד חינוך רשמי:
- (1) מי שחל עליו לימוד חובה לפי חוק זה;
- (2) נער שבאחד הגילים 16 או 17, זולת אם סיים את לימודיו לפי תוכנית של לימודים בכיתה י"ב, ומי שבגיל 18 ולא סיים אלא לימודים לפי תוכנית של לימודים בכיתה י"א.
- (ב) השר רשאי לזכות בחינוך חינוך בנוסף על האמורים בסעיף קטן (א) את מי שטרם השלים לימודיו לפי תוכנית של לימודים בכיתה י"ב, עד שישלים אותם, לפי כללים, מבחנים, תנאים וסייגים שנקבעו בתקנות, בהתייעצות עם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי השר, בצו, להורות כי מי שלא ניתן, לדעת השר, להבטיח לימודיו במוסד חינוך רשמי - ילמד במוסד חינוך אחר, ואוצר המדינה ישא בשכר לימודיו במוסד כאמור, בתנאים שנקבעו בצו האמור.
- (ד) מי שזכאי לחינוך חינוך לפי סעיף זה, לא ידרשו בעדו דמי הרשמה או כל תשלום אחר בעד לימודיו במוסד חינוך רשמי או בעד לימודיו במוסד חינוך אחר שאוצר המדינה נושא בשכרם לפי סעיף קטן (ג); ואולם רשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה נמצא מוסד החינוך שבו הוא לומד, ובמוסד חינוך שאינו רשמי - רשות החינוך המקומית כאמור או בעל המוסד, יהיו רשאים, באישור השר, לגבות תשלומים והחזר הוצאות, בשיעורים שהשר יקבע, בעד אספקה שהם נותנים לו, ובעד שירותים שהם נותנים לו נוסף על השירותים אשר השר הגדיר אותם בתקנות

כשירותים מקובלים. אישור השר וקביעת שיעור התשלומים והחזר ההוצאות בידי השר טעונים אישור עם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת.

(ד) מי שזכאי לחינוך חינם לפי סעיף זה יהיה מבוטח בביטוח תאונות אישיות, באמצעות רשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה נמצא מוסד החינוך שבו הוא לומד; התשלומים שייגבו מהמבוטחים בעד הביטוח ייקבעו על ידי השר במסגרת התשלומים לפי סעיף קטן (ד).

(ה) הוראות סעיף קטן (ד) אינן גורעות מהוראות סעיף 8 לחוק חינוך ממלכתי, תשי"ג-1953, ובמוסד חינוך שאינו רשמי - מכוחה של התחייבות לשאת בהוצאותיה של תוכנית לשעות נוספות על השעות שנקבעו בתוכנית הלימודים.

(ו) למרות האמור בסעיף קטן (ב), כל רשות חינוך מקומית תספק חינם לכל נער, הלומד במוסד חינוך רשמי לנערים עובדים שבתחום שיפוטה, ספרים, מחברות, מכשירי כתיבה ויתר הציוד הדרושים ללימודיו.

א.6. (א) תשלומים כאמור בסעיף 6(ד)-ו(ד) וכן כל תשלום אחר שהתקבל, במישרין או בעקיפין, ממי שזכאי לחינוך חינם לפי סעיף 6 הלומד במוסד חינוך רשמי או במוסד חינוך אחר שאוצר המדינה נושא בשכר הלימוד בו לפי סעיף 6(ג), בין אם הוא תשלום חובה ובין אם הוא תשלום שאינו חובה (בסעיף זה - תשלומים), ישמשו רק למטרות שלשמן נועדו.

(ב) רשות החינוך המקומית או בעל מוסד חינוך יחזיקו את כספי התשלומים בחשבון בנק נפרד (בסעיף זה - חשבון הבנק) המיועד אך ורק למטרה זו; בסעיף זה, "חשבון בנק נפרד" - חשבון בנק נפרד לכל מוסד חינוך שבו ינוהלו כספי התשלומים שהתקבלו בעד תלמידי אותו מוסד.

(ג) כספים אשר נותרו בחשבון הבנק בסופה של כל שנת לימודים, יוחזרו לתלמידים שמהם נגבו, או ינוכו מהתשלום שעליהם לשלם בשנת הלימודים שלאחריה, במועד ובאופן שיקבע השר, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת.

(ד) השר, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, יקבע הוראות לביצוע סעיף זה לרבות בדבר ניהול חשבון הבנק ודרכי הביקורת על ניהולו, וכן בדבר מתן זכות עיון ודיווח להורים ולוועד ההורים במוסד החינוך, לעניין כספי התשלומים וניהולם.

7. (א) המדינה אחראית למתן חינוך חובה לפי חוק זה.

(ב) קיום מוסדות חינוך רשמיים למתן חינוך חובה חינם לפי חוק זה לילדים ולנערים הגרים בתחום שיפוטה של רשות חינוך מקומית מסוימת, יהא מוטל על המדינה ועל אותה רשות חינוך מקומית במשותף. השר, בהתייעצות עם שר הפנים ועם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, יקבע, בצו שיפורסם ברשומות, לגבי כל שנת לימודים ולגבי כל רשות חינוך מקומית, את שיעור ההשתתפות של המדינה ושל רשות החינוך המקומית בקיום מוסדות החינוך הרשמיים שבהם ניתן חינוך חובה לילדים ולנערים הגרים בתחום שיפוטה על אותה רשות חינוך מקומית.

(ג) השר רשאי לחייב, בצו, רשות חינוך מקומית, או רשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, לפתוח ולקיים מוסדות חינוך רשמיים לחינוך חובה.

א7. (א) (1) רשות חינוך מקומית, אשר לא קיים בתחומה מוסד חינוך מתאים בעבור ילד או נער המתגורר בתחומה והוא זכאי לחינוך חנם (בסעיף זה - הרשות השולחת), השולחת, בהתאם להוראות סעיף זה, את הילד או הנער למוסד חינוך מתאים הנמצא בתחום שיפוטה של רשות חינוך מקומית אחרת (בסעיף זה - הרשות הקולטת), תשלם את סכום ההשתתפות כאמור בסעיף קטן (ב) (בסעיף זה - סכום ההשתתפות) בשל אותו ילד או נער.

(2) הרשות השולחת תשלם את סכום ההשתתפות, לפי הוראות סעיף זה, לרשות הקולטת או לבעל מוסד החינוך המתאים שאליו נשלח הילד או הנער, לפי קביעת הרשות הקולטת.

(3) רשות שולחת, השולחת ילד או נער, כאמור בפסקה (1), למוסד חינוך מתאים ברשות קולטת, תשלח אותו למוסד כאמור הסמוך ביותר למקום מגוריו, אלא אם כן קבע השר או מי שהוא הסמיך לכך, בהסכמת הרשות השולחת, ובהתחשב, בין השאר, בהסדרי התחבורה הציבורית, כי ילד או נער יישלח למוסד חינוך מתאים אחר.

(4) השר, בהתייעצות עם מרכז השלטון המקומי ובאישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, יתקין, בכפוף להוראות סעיף קטן (ג), תקנות לעניין מוסד חינוך מתאים לצורך סעיף זה; התקנת התקנות תיעשה בהתחשב גם בסוגי מוסדות חינוך, במיקומם ובאזורי מגורים של ילדים או נערים.

(ב) השר, בהתייעצות עם מרכז השלטון המקומי ובאישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, יקבע את סכום ההשתתפות, ורשאי הוא לקבוע סכומי השתתפות שונים; קביעה לפי סעיף קטן זה תיעשה, בין השאר, בהתחשב בקיום השתתפות של הרשות השולחת בהוצאות חינוכו של ילד או נער אילו היה לומד במוסד חינוך מתאים בתחומה וכן בסוגי מוסדות חינוך.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו על מוסדות החינוך המפורטים להלן:

(1) מוסדות חינוך רשמיים;

(2) מוסדות חינוך מוכרים לחינוך על יסודי;

(3) מוסדות חינוך של תאגיד מרכז החינוך העצמאי;

(4) מוסדות חינוך של תאגיד מרכז מעיין החינוך התורני בארץ ישראל.

8. (א) השר רשאי, בהתייעצות עם שר הפנים, בצו שיפורסם ברשומות, להעניק לוועד שהוכר, או לאדם שנתמנה על ידיו כרשות חינוך מקומית, את הסמכות להטיל על תושבי השטח שהוא תחום השיפוט של אותה רשות חינוך מקומית, ולגבות מהם, ארנונה לכיסוי ההוצאות הכרוכות במילוי החובות המוטלות על רשות החינוך המקומית לפי חוק זה.

(ב) העקרונות שלפיה תוטל הארנונה ושיעורה - ייקבעו בצו.

(ג) ארנונה כאמור, דינה, בכל הנוגע לגבייתה, כדין מס, כמשמעותו בפקודת המסים (גבייה).

פרק רביעי - זכות הורים לבחור בזרם מוכר

10. השר רשאי לחייב, בצו, רשות חינוך מקומית, או רשויות חינוך מקומיות אחדות, במשותף, לפתוח ולקיים - לפי רצון הורי הילדים או הנערים הגרים בתחום השיפוט של אותה רשות חינוך מקומית או אותן רשויות חינוך מקומיות - מוסד חינוך רשמי לחינוך חובה. הוראות מפורטות בנוגע למתן צווים לפי סעיף קטן זה ייקבעו בתקנות.

(ג) (1) הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יחולו לגבי מחנות-עולים;

(2) השר רשאי לקבוע בתקנות סדרי לימוד במחנות-עולים;

(3) בסעיף קטן זה, "מחנה עולים" פירושו - מקום המשמש לאכסון עולים סמוך לעלייתם ועד להשתכנותם שיכון קבוע או ארעי.

פרק חמישי - הוראות כלליות

11. לצורך חוק זה, רואים אדם כאילו הגיע לגיל מסוים בראשית כל שנת לימודים, אם יגיע לאותו גיל לפני יום א' בטבת שבאותה שנת לימודים.

12. כל רשות חינוך מקומית תנהל כרטיסייה של כל הילדים בגיל לימוד חובה וכל הנערים הגרים בתחום שיפוט.

12א. (א) מנהל מוסד חינוך ידווח, על פי כללים שקבע השר, למי שהשר הסמיכו לעניין זה מבין עובדי משרדו, ולמנהל מחלקת חינוך ברשות המקומית שבתחומה מצוי מוסד החינוך, על אלה:

(1) תלמיד הרשום במוסד החינוך שאינו לומד באופן סדיר כאמור בסעיף 4(ז);

(2) תלמיד שהיה רשום במוסד החינוך בשנת הלימודים החולפת, ולא נרשם לשנת הלימודים הקרובה באותו מוסד חינוך.

(ב) בסעיף זה -

"מנהל מחלקת חינוך" - כהגדרתו בחוק הרשויות המקומיות (מנהל מחלקת חינוך), תשס"א-2001;

"תלמיד" - מי שזכאי לחינוך חינם לפי סעיף 6.

12ב. לא יורחק תלמיד, כהגדרתו בסעיף 12א, לצמיתות, ממוסד חינוך בשל הישגיו הלימודיים אלא בהתאם לכללים שקבע השר; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות חוק זכויות התלמיד, תשס"א-2000.

12.ג. (א) מנהל מוסד חינוך ידווח, על פי כללים שקבע השר, למי שהשר הסמיכו לעניין זה מבין עובדי משרדו, על כל אירוע אלימות שהתרחש במוסד החינוך, שהוא אחד מאלה:
(1) אירוע של אלימות גופנית בין עובד הוראה לבין תלמיד;
(2) אירוע של אלימות גופנית בין תלמידים, שנגרמה בו חבלה.
(ב) מנהל מוסד חינוך ידווח על אירוע כאמור בסעיף קטן (א) מיד לאחר התרחשותו, וכן על תוצאות הטיפול באירוע, לרבות אמצעי משמעת שנקטו, עם סיום הטיפול כאמור.
(ג) בסעיף זה -
"מוסד חינוך" - לרבות מוסד חינוך שלומדים בו תלמידים בכיתות י"א וי"ב אשר חל עליו חוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969;
"תלמיד" - מי שלומד במוסד חינוך.

13. (א) השר רשאי להעביר לאחר את הסמכויות המסורות לו על פי סעיפים 4(ו) ו-5(ב), כולן או מקצתן.
(ב) הודעה על העברת סמכויות על פי סעיף זה תפורסם ברשומות.

פרק שישי - ביצוע

14. השר ייוועץ בוועד החינוך בטרם ישתמש בסמכות מן הסמכויות המסורות לו לפי חוק זה, חוץ מן הסמכויות המסורות לו לפי סעיפים 4(ב)3, 4(ו), 5(ב), 6(ג), 7(ב), 8 ו-13, וחוץ מן הסמכויות ליתן אישור ולקבוע שיעור תשלומים לפי סעיף 6(ד).

15. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.
(ב) השר רשאי לקבוע בתקנות חובת רישום בנוסף לחובות על-פי סעיף 3, ולהסדירה בהתאם לאמור בסעיף 21 לחוק חינוך ממלכתי, תשי"ג-1953, ובלבד שהרישום ייעשה במוסד חינוך.

16. תוקפו של חוק זה הוא מיום פרסומו ברשומות; אולם בתקופה שבין אותו יום ובין י"ג בניסן תש"ו (31 במרס 1950) יבוצעו הוראות חוק זה רק במידה שיקבע השר בצו שיפורסם ברשומות.

ז. שזר
שר החינוך והתרבות

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

תיקון חוק לימוד חובה חינום החל מגיל 3 ועד כיתה י"ב, התשס"ו - 2006

1. תיקון סעיף 1 בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949 (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 1, בהגדרה "חינוך חובה", במקום "בשלוש עשרה" יבוא "בחמש עשרה" ובמקום הסיפא המתחילה במילים "ועשר שנות לימוד" יבוא "ושתיים עשרה שנות לימוד, בכיתות א' עד י"ב, לילדים ולנערים".
2. תיקון סעיף 2 בסעיף (א) לחוק העיקרי, המילים "בן 14 או 15" - יימחקו.
3. תיקון סעיף 2א בסעיף 2א(א) לחוק העיקרי, במקום "בגיל 15" יבוא "החל מגיל 15".
4. תיקון סעיף 3 בסעיף 3 לחוק העיקרי -
 - (1) בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), בכל מקום, המילים "בגיל 16 או 17" - יימחקו.
 - (2) בסעיף קטן (ו), המילים "עד עשר לירות" והמילים "עד עשרים לירות" - יימחקו.
 - (3) בסעיף קטן (ז), במקום "עד לירה אחת" יבוא "בגובה עשירית הקנס הקבוע בסעיף 61(א) (1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977".
5. תיקון סעיף 6 בסעיף 6(א) לחוק העיקרי, בפסקת משנה (2), המילים "שבאחד הגילים 16 או 17" - יימחקו.

דברי - הסבר

הצעת חוק זו באה לטפל בבעיית הנשירה של תלמידים מבית הספר בתום כיתה י' ובצורך להעניק חינוך חובה חינום כבר בגיל הרך, החל מגילאי 3. מטרת תיקון החוק היא להחיל את חוק לימוד חובה, התש"ט-1949, החל מגילאי 3 ועד כיתה י"ב. בבסיס הצעת התיקון עומדת ההכרה בכך שהחינוך הוא זכות יסוד של כל ילד ונער ושעל המדינה לפעול למימוש יכולתם וכישוריהם.

חוק לימוד חובה, התש"ט-1949, אשר נחקק בסמוך לקום המדינה, מטיל חובת לימוד על כל ילד ונער בישראל למשך 11 שנים. שנה אחת בגן חובה (בגיל 5) ו-10 שנות לימוד בכיתות א' עד י' (בגילאים 6-15).

העובדה שהחוק בישראל מטיל חובה על בית הספר "להחזיק" את התלמיד בין שערויו רק עד לתום כיתה י', מאפשרת הלכה למעשה למוסד החינוכי להנשיר תלמידים עם הישגים לימודיים נמוכים או התנהגות שאינה ראויה במעבר שבין כיתה י' לכיתה י"א ובין כיתה י"א לכיתה י"ב. יש לראות את תופעת הנשירה כפועל יוצא מכך שאין חובה בחוק להשאיר תלמידים בבית הספר עד לסוף כיתה י"ב.

תלמידים הנושרים ממערכת החינוך אינם נקלטים במסגרות חינוך חלופיות, הופכים לבעלי פוטנציאל עברייני ולנטל כלכלי על כתפי המדינה. חלק מבני הנוער הנפלטים אף מגיע לבתי כלא ומוסדות סגורים לבני נוער. השתתפות המדינה במימון שיקום אותם בני הנוער ובמתן הכשרה חינוכית מחוץ למערכת החינוך שפלטה אותם, הינה יקרה לאין שיעור מהתוספת התקציבית הנדרשת להחלת חוק לימוד חובה עד כיתה י"ב.

קביעה בחוק של חובת לימוד עד כיתה י"ב תסייע במניעת התוצאות השליליות המלוות את הנשירה ובהן התנהגות שוליים וחוסר הסתגלות לעבודה. חלקה של המדינה במימון החזקת בני נוער במוסדות שיקום, בבתי כליאה לנוער וכיו"ב הינה השקעה אדירה בהשוואה לתקציב הנדרש בהרחבת לימוד החובה כמוצע בתיקון זה.

התיקון המוצע גם יתרום למאמץ לקידום השוויון בין קבוצות שונות באוכלוסיה (שכן אחוז הנושרים במערכת החינוך הערבית לדוגמא הינו גבוה במיוחד ועומד על כ- 30%, כנ"ל בקרב ילדי העולים שגם שם שיעור הנשירה הינו גבוה באופן יחסי).

לפיכך, המשימה של מניעת נשירה מבתי הספר צריכה לקבל מעמד של יעד לאומי מרכזי.

2. מטרות החינוך הממלכתי מתוך: חוק חינוך ממלכתי, תשי"ג - 1953

- (1) לחנך אדם להיות אוהב אדם, אוהב עמו ואוהב ארצו, אזרח נאמן למדינת ישראל, המכבד את הוריו ואת משפחתו, את מורשתו, את זהותו התרבותית ואת לשונו;
- (2) להנחיל את העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל ואת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולפתח יחס של כבוד לזכויות האדם, לחירויות היסוד, לערכים דמוקרטיים, לשמירת החוק, לתרבותו ולהשקפותיו של הזולת, וכן לחנך לחתירה לשלום ולסובלנות ביחסים בין בני אדם ובין עמים;
- (3) ללמד את תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל;
- (4) ללמד את תורת ישראל, תולדות העם היהודי, מורשת ישראל והמסורת היהודית, להנחיל את תודעת זכר השואה והגבורה, ולחנך לכבודם;
- (5) לפתח את אישיות הילד והילדה, את יצירתיותם ואת כשרונותיהם השונים, להרחיב את אופקיהם התרבותיים ולחשפם לחוויות אמנותיות, והכל למיציא מלוא יכולתם כבני אדם החיים חיים של איכות ושל משמעות;
- (6) לבסס את ידיעותיהם של הילד והילדה בתחומי הדעת והמדע השונים, ביצירה האנושית לסוגיה ולדורותיה, ובמיומנויות היסוד שיידרשו להם בחייהם כבני אדם בוגרים בחברה חופשית, ולעודד פעילות גופנית ותרבות פנאי;
- (7) לחזק את כוח השיפוט והביקורת, לטפח סקרנות אינטלקטואלית, מחשבה עצמאית ויוזמה, ולפתח מודעות וערנות לתמורות ולחידושים;
- (8) להעניק שוויון הזדמנויות לכל ילד וילדה, לאפשר להם להתפתח על פי דרכם וליצור אווירה המעודדת את השונה והתומכת בו;
- (9) לטפח מעורבות בחיי החברה הישראלית, נכונות לקבל תפקידים ולמלאם מתוך מסירות ואחריות, רצון לעזרה הדדית, תרומה לקהילה, התנדבות וחתירה לצדק חברתי במדינת ישראל;
- (10) לפתח יחס של כבוד ואחריות לסביבה הטבעית וזיקה לארץ, לנופיה, לחי ולצומת;
- (11) להכיר את השפה, התרבות, ההיסטוריה, המורשת והמסורת הייחודית של האוכלוסיה הערבית ושל קבוצות אוכלוסיה אחרות במדינת ישראל, ולהכיר בזכויות השוות של כל אזרחי ישראל;
- (12) לחנך להכרה בקדושת החיים ולהנחיל תודעת בטיחות וזהירות, לרבות בטיחות בדרכים.

3. יישום חינוך חינוך לפי החוק לנוער מנותק

(מתוך חוזר המנהל הכללי משרד החינוך, כ"ח בשבט התשנ"ב – 2.2.1992)

1. כללי

בעקבות החלטת ועדה משותפת למשרד החינוך והתרבות ולמשרד האוצר, בדבר יישום חוק חינוך חינוך לנוער שאינו לומד במסגרות הלימוד הפורמליות, נערך מינהל חברה ונוער, גף קידום נוער, לביצוע על פי העקרונות האלה:

1. התוכנית תופעל רק ברשויות המקומיות שפועלות בהן יחידות לקידום נוער בפיקוח ובהנחיית משרד החינוך מינהל חברה ונוער.
2. התוכנית תפעל ביחידות לקידום נוער הנותנות את השירותים האלה: שירותי טיפול על ידי עובדי קידום נוער מוסמכים, שירותי השכלה על ידי תוכנית היל"ה באמצעות מרכז מפצה או רכז השכלה, שירותי חינוך חברתי ערכי ובכלל זה תוכנית הכנה לקראת גיוס, הכנה לצה"ל, הכנה לעולם העבודה, חינוך יהודי-ציוני, פעולות תרבות וחברה.
3. התוכנית תופעל ביחידות לקידום נוער המפעילות מאגר מידע לאיתור ומעקב אחר הנוער הפוטנציאלי והאקטואלי לקידום נוער, ומדווחות למאגר הנתונים הארצי של קידום נוער במשרד החינוך.

2. אוכלוסיית היעד

1. בני נוער גילאי 14 - 15, שאינם לומדים במסגרת חינוך רשמית, וקיבלו פטור מחוק חינוך חובה.
 2. בני-נוער גילאי 16 - 18, שאינם לומדים במסגרות חינוך.
 3. נוער עובד ולומד במסגרות חינוכיות ו/או קבוצות עבודה של משרד העבודה, בגילאים של חוק חינוך חובה (עד גיל 18 ועד בכלל).
- התוכנית תופעל רק לגבי בני נוער שיירשמו על פי תעודת זהות וכתובת המופיעות במרשם התושבים ואינם מופיעים בקובץ התלמידים של משרד החינוך והתרבות. תלמיד שמופיע בפועל בתוכנית, יגרע שמו באופן אוטומטי מקובץ התלמידים (אם הוא היה רשום בו לפני כן).
- האחריות לבדיקת פרטי הזיהוי והתפקוד של הנער חלה על היחידה לקידום נוער ברשות המקומית. על היחידה לבצע בדיקה זו לפני העברת שם הנער כחניך במסגרת התוכנית.
- חניך שהחל בתוכנית ופרש ממנה במשך שלושה שבועות, ואים בו חניך שעזב ויש לדווח על עזיבתו. חניך רשאי לחזור ולהמשיך בתוכנית, ואז עליו לעבור תהליך מחודש של בדיקה, זיהוי ואישור.

כיצד ניתן ליישם את החוק על נער שאינו לומד?

החוק מאפשר לכל קטין במדינת ישראל שאינו נמצא במסגרת החינוך הפורמלי ליהנות מסל שירותי חינוך אלטרנטיביים. היחידות לקידום נוער ומרכזי ההשכלה אחראים על החלת החוק על אוכלוסייה זו. נער שנשר ממסגרת לימודים פורמלית ואינו מסוגל להשתלב בה חזרה, זכאי לקבל תוכנית לימוד, העשרה וליווי אישי.

התוכנית כוללת לימודי היל"ה באופן פרטני, שילוב בתוכניות חברתיות כגון: הכנה לצה"ל, מניעת שימוש בסמים ועוד, וקורסים מקצועיים למימוש פוטנציאל אישי, כל זאת בליווי אישי של עובד לקידום נוער.

עובדים שנמצאים בקשר עם נער שאינו לומד במסגרת פורמלית יכולים להפנותו ליחידה לקידום נוער כדי לבדוק אפשרות לשילובו בתוכנית.

4. חוק זכויות התלמיד, התשס"א – 2000

מטרה

1. חוק זה מטרתו לקבוע עקרונות לזכויות התלמיד ברוח כבוד האדם ועקרונות אמנת האומות המאוחדות בדבר זכויות הילד, תוך שמירה על ייחודם של מוסדות החינוך לסוגיהם השונים כמוגדר בחוק לימוד חובה, התש"ט 1949, 2, בחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953, 3, בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1984, ובכל דין אחר.

הגדרות

2. בחוק זה -
"הוועדה" - ועדת החינוך והתרבות של הכנסת;
"מוסד חינוך", 1949
מוסד חינוך רשמי, "מוסד חינוך מוכר", "הורים", "נער", "ילד" - כהגדרתם בחוק לימוד חובה, התש"ט.
"המנהל הכללי" - המנהל הכללי של משרד החינוך;
"מנהל המחוז" - מנהל לשכה מחוזית של משרד החינוך;
"תלמיד" - מי שלומד במוסד חינוך;
"השר" - שר החינוך.

הזכות לחינוך

3. כל ילד ונער במדינת ישראל זכאי לחינוך בהתאם להוראות כל דין.

פרסום הוראות

4. (א) הוראות חוק זה יובאו לידיעת התלמידים והוריהם בראשית כל שנת לימודים, כפי שיקבע השר באישור הוועדה.
(ב) הוראות המנהל הכללי למנהלי מוסדות החינוך וכן כל ההוראות הניתנות על ידי מנהלי מוסדות החינוך, בדבר זכויות וחובות תלמידים לרבות כללי המשמעת, יפורסמו ויובאו לידיעת התלמידים והוריהם בדרך שיקבע השר, באישור הוועדה.

איסור הפליה

5. (א) רשות חינוך מקומית, מוסד חינוך או אדם הפועל מטעמם, לא יפלו תלמיד מטעמים עדתיים, מטעמים של רקע חברתי-כלכלי, או מטעמים של השקפה פוליטית, בין של הילד ובין של הוריו, בכל אחד מאלה:
- (1) רישום תלמיד, קבלתו או הרחקתו ממוסד חינוך;
 - (2) קביעת תוכניות לימודים ומסלולי קידום נפרדים באותו מוסד חינוך;
 - (3) קיום כיתות נפרדות באותו מוסד חינוך;
 - (4) זכויות וחובות תלמידים לרבות כללי המשמעת והפעלתם.
- (ב) העובר על הוראות סעיף זה, דינו - מאסר שנה או קנס, כאמור בסעיף 16א (3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

הרחקה לצמיתות של תלמיד ממוסד חינוך

6. (א) החלטה בדבר הרחקת תלמיד ממוסד חינוך לצמיתות והעברתו למוסד אחר תינתן רק לאחר שניתנה לתלמיד ולהוריו הזדמנות להשמיע את טענותיהם; לעניין סעיף זה, יראו מתן הזדמנות לתלמיד ולהוריו להשמיע את טענותיהם, אם הוזמנו פעמיים כדין ולא הופיעו; השר באישור הוועדה יתקין תקנות לעניין זה.
- (ב) החלטה לפי סעיף קטן (א) תהיה בכתב ומנומקת.
- (ג) מיד לאחר קבלת החלטה לפי סעיף קטן (א) יודיע מנהל מוסד החינוך להורי התלמיד ולתלמיד כי הם רשאים לערור על ההחלטה בכתב, לפני ועדת שימוע שהוקמה כאמור בסעיף 7 בתוך 14 ימים מיום שהומצאה להם ההודעה; להודעה תצורף ההחלטה.
- (ד) לא יורחק תלמיד, כאמור בסעיף קטן (א), עד להגשת ערר; הוגש ערר, לא יורחק תלמיד אלא לאחר קבלת ההחלטה בערר.
- (ה) השר יקבע את סדרי הגשת הערר.

ועדת שימוע

7. (א) בכל מחוז תוקם ועדת שימוע וזה הרכבה:
- (1) מנהל המחוז אשר במחוזו מצוי מוסד החינוך, והוא יהיה היושב ראש;
 - (2) נציג הארגון שאליו משתייכים רוב המורים במוסד החינוך, כפי שיקבע הארגון;
 - (3) נציג ארגון הורים ארצי מתוך רשימה שיקבע הארגון; אלא אם כן ביקש התלמיד או הוריו כי לא ישתתף בדיון;
 - (4) ראש מועצת תלמידים מחוזית או סגנו, אלא אם כן ביקש התלמיד או הוריו כי לא ישתתף בדיון.

- (ב) ההחלטה בערר תינתן על ידי מנהל המחוז לאחר ששמע את הורי התלמיד ואת התלמיד, אם רצו בכך, ולאחר שמנהל המחוז שמע את דעות הנציגים שהוזמנו כדין לדין בוועדה.
- (ג) ההחלטה בערר תהיה בכתב ומנומקת.
- (ד) נמנע ממנהל המחוז לקיים את תפקידו על פי סעיף זה, ימלא את תפקידו מי שמכהן כמפקח המחוז או כמפקח על החינוך הדתי במחוז, ומוקנות לו לשם כך סמכויות מנהל המחוז לפי סעיף זה.

עתירה

8. על ההחלטה בערר ניתן לעתור לפני בית המשפט לעניינים מינהליים.

הזכות להיבחן בבחינות בגרות

9. כל תלמיד זכאי להיבחן בבחינות בגרות ממשלתית המתקיימת במוסד החינוך שבו הוא לומד אלא אם כן לא עמד התלמיד בתנאים שקבע השר בהתייעצות עם הוועדה.

אמצעי משמעת

10. כל תלמיד זכאי לכך שהמשמעת במוסד החינוך תונהג באופן ההולם את כבוד האדם, ובכלל זה הוא זכאי שלא יינקטו כלפיו אמצעי משמעת גופניים או משפילים.

סייג לענישה

11. מוסד חינוך לא ינקוט אמצעי ענישה נגד תלמיד בשל מעשה או מחדל של הוריו.

מימוש זכויות

12. מוסד חינוך לא ימנע מתלמיד לממש את זכויותיו כאמור בחוק זה או בכל דין אחר.

מועצת תלמידים

13. (א) מוסד חינוך יעודד הקמת מועצת תלמידים ולא יעשה כל פעולה למנוע את הקמתה; מסגרת פעילותה תיקבע בהוראות המנהל הכללי בהתייעצות עם מועצת התלמידים והנוער.
- (ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על גן ילדים כמשמעותו בחוק לימוד חובה, התש"ט – 1949.

חובת סודיות

14. מי שהגיע אליו מידע על תלמיד עקב מילוי תפקיד שהוטל עליו לפי חוק זה, חובה עליו לשמרו בסוד ואינו רשאי לגלותו אלא לצורך ביצוע תפקידו.

ביצוע ותקנות

15. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא יתקין, בתוך 6 חודשים מיום פרסומו של חוק זה, תקנות לביצועו, באישור הוועדה.

סייג לתחולה

16. א) הוראות חוק זה יחולו על כל מוסד חינוך רשמי.
ב) על מוסד חינוך מוכר שאינו רשמי יחולו הוראות חוק זה למעט סעיפים 6, 7 ו-13, ואולם רשאי השר, באישור הוועדה ובהתחשב באופי המוסד להחיל עליו בצו את הוראות הסעיפים האמורים, כולן או חלקן.

משה קצב נשיא המדינה	אהוד ברק ראש הממשלה	אברהם בורג יושב ראש הכנסת	אהוד ברק שר החינוך
------------------------	------------------------	------------------------------	-----------------------

- (1) כתבי אמנה 1038 כרך 31.
- (2) ס"ח התש"ט, עמ' 287.
- (3) ס"ח התשי"ג, עמ' 137.
- (4) ס"ח התשמ"ח, עמ' 137.
- (5) ס"ח התשל"ז, עמ' 266.

* נתקבל בכנסת ביום ז' בכסלו התשס"א (4 בדצמבר 2000); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק, 2888 מיום כ"ג בסיון התש"ס (26 ביוני 2000), עמ' 452.

5. קווים מנחים לעובדי קידום נוער

חוק חינוך חובה, התש"ט-1949, מחייב כל קטין במדינת ישראל, מגיל 5 ועד גיל 15 (בישובים בהם חלים צווי ההרחבה מכוח חוק חינוך חובה צו לימוד חובה (החלה בגני ילדים), התשס"א-2001 חל חוק חינוך חובה מהגילאים 3 או 4 בהתאם לקבוע בצו או עד סיום כיתה י', ללמוד במסגרת חינוכית מוכרת. למעשה, החוק מכונן להוריו של הקטין וחל עליהם כאחראים ישירות על הקטין. קציני ביקור סדיר (קב"סים), הפועלים במחלקות החינוך בכל אחת מהרשויות המקומיות, מופקדים על אכיפת החוק.

עובד קידום נוער המטפל בנער בגיל לימוד חובה שאינו מבקר בבית ספר, כשהוריו מסייעים לו בכך או תומכים בו, יכול לפנות לקצין ביקור סדיר ברשות המקומית, לשם הגשת תביעה משפטית נגד הוריו של הנער בגין הפרת חוק לימוד חובה. התביעה תוגש על ידי היועץ המשפטי של הרשות המקומית. עילה להפעלת החוק קיימת רק אם ההורים אחראים לכך שהנער אינו מבקר בבית הספר. אם ההורים אינם עוברי חוק, אלא חסרי אונים מול התנגדות הנער לבקר בבית הספר, ניתן להיעזר בחוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ד - 1960 כמפורט בהמשך חוברת זו.

אם הנער אינו מבקר באופן סדיר בבית הספר, למרות שהחוק חל עליו על פי גילו, ועובד קידום הנוער סבור שלטובת הנער עדיף לשלבו במסגרת תעסוקתית או בלימודים בתוכנית היל"ה, יכול העובד לקידום נוער לפנות לקצין ביקור סדיר ולבקש ממנו אישור על פטור מחובת לימוד. רק אישור כזה מאפשר לעובד קידום הנוער לשלב את הנער בתוכנית היל"ה.